

FJÄRILAR I MAGEN

och andra otäckheter

av Ingemar Struwe

Nyligen fann personalen på en sjukhemsavdelning i Eskilstuna en 15-20 mm stor larv i avföringen i blöjan hos en åldrig och medtagen patient. Det visade sig vara fråga om en noctuidlarv, levande och så vital att den orkade börja äta på erbjudna salladsblad. Den dog dock inom några dagar.

Fynd av fjärilslarver i människans tarm är tidigare rapporterade men extremt sällsynta. Det rör sig då inte om parasitism utan troligen om nedsvalda larver som funnits i grönsaker.

Fjärilar är knappast kända som parasiter eller sjukdomsalstrare, men kan ändå orsaka en hel del obehag. Vanligast är nog de utslag och eksem som framkallas av vissa larvers hår. Dessa hår är ofta anslutna till en giftkörtel. Den giftiga substansen injiceras i huden via det vassa håret och frisätter histamin i huden precis som nässlor och maneter. Kokongerna kan också vara försedda med dessa giftiga hår och i vissa fall finns de också hos imagines. Giftigheten består efter djurets död och man kan få besvär av djur i samlingar.

Sekret och spinntrådar hos vissa fjärilslarver kan också vara giftiga och orsaka kraftiga hudinflammationer vid kontakt. I Sydamerika finns en art vars larv utsöndrar ett koagulationshämmande ämne. Hudkontakt med detta djur orsakar hudblödningar.

I Malaysia upptäcktes på 1960-talet en noctuid som är blod-sugare även på människor. I tropiska regioner finns inom familjerna Geometridae, Pyralidae och Noctuidae fjärilar som besöker ögonen på däggdjur inklusive människor för att suga sekret.

Fjällen och håren på fjärilskroppar dammar lätt och kan därigenom komma i kontakt med luftvägarnas slemhinnor och orsaka äkta allergi i form av allergisk snuva eller astma.

Litteratur:

K.G.V. Smith: Insects and other arthropods of medical importance.
London 1973.